

„Общуването е безусловен спътник на всекидневния живот”

Екзюпери

1.Определение за общуването

Общуване- процес на установяване и поддържане на психологическата връзка между хората, който се отразява в обем на информиращите действия и взаимно разбиране.

1.1.Същност, динамика и функции.

Съществените характеристики на общуването са: непрекъснатост, индивидуализираност, динамичност. Всяко общуване особено под формата на комуникация, включва и оценката на партньора. От модела на взаимно оценяване зависи как ще протече общуването в социалната група. Една от основните функции на общуването е насочена в комуникативен аспект, тоест в обем на информация. Също така общуването има познавателна функция, формираща функция, социална функция, хедонистична и фактическа функция.

В съдържанието на формиращата психологическа функция на обществото се включват: измененията на речта и мисленето, придобиването на нови черти на характера, появата на интереси и потребности в отделната личност, развитие на свойствата на вниманието и други.

Хедонистичната функция- често пъти разговорът се води заради удоволствието от самия разговор, който предоставя възможност на личността да се самоактуализира.

Фактичката функция- когато хората водят безсъдържателен, лишен от смисъл разговор, просто за да не мълчат. Поддържа се така нареченото фактическо общуване.

1.2. Типове и видове общуване- класификации:

Човечеството засега ползва два типа общуване- пряко, непосредствено общуване и косвено общуване, което се подпомага от писмото, телефона, радиото и други технически средства за комуникация.

В зависимост от тези два типа общуването може да се раздели на други два вида общуване- вербално, с помощта на думите (писмено-устно или пряко-косвено, или монолог - диалог) и невербално общуване с помощта на жестове, мимики, дистанция с погледа и други.

Също така общуването може да се класифицира според:

- начина на осъществяване- приятелско (неформално), неформално-делово, делово (формално) ;

- познати или непознати различаваме: междуличностно и анонимно (непознато) ;

- честотата и богатството на психологическите връзки , общуването се разделя на интензивно и екстензивно;

- според основната им насоченост различаваме: социалноориентирано, групово-предметно ориентирано и личностноориентирано общуване.

1.3. Структура на общуването

Най-елементарната единица на общуване в групата е дриадата „комуникатор-реципиент” К - Р .

Комуникаторът е човек който предава информация, предназначена да друг човек и отправена за него. Реципиентът е този, който приема информацията. Това е само един акт. В процеса на общуване двамата партньори постепенно и последователно си заемат позиция на комуникатор и реципиент. Така общуването се предоставя като процес на комуникацията. Най- често в групата общуването е между повече хора. Оформя се ядро от „ предимно комуникатор” и ядро от предимно „реципиенти”.

В зависимост от организацията на общуването в малка или по-голяма степен се получава и „ шум” в комуникацията (когато двама или повече говорят едновременно). Това е всъщност сферата на общуването според комуникативен

компонент. За разлика от първия структурен компонент на общуването- обмяна на информация, вторият компонент наречен междуличностен (интерактивен аспект на общуването) е обременен с по- голяма неравнопоставеност и неравноправност. Едно от условията на точно и ясно междуличностно отношение е социалната роля в групата на общуване. Нарушения в общуването „ шум” в междуличностните взаимоотношения се получава при неразумния, свързани с позицията на ролята от която се влиза в общуването. Вторият фактор, от който зависи междуличностните взаимоотношения е социалните норми, които са предназначени да подреди и да контролира взаимоотношенията. Другият фактор е влиянието, което си оказват един на друг общуващите. Обектът на информация и междуличностните взаимодействия са възможни, когато е налице и третият компонент на общуването(перцептивен компонент)- взаимно възприятие и разбиране между партньорите.

1.4. Култура на общуването. За групата, която уважава себе си и се стреми към добра организация и координация при изпълнение на задачите, е характерно грамотното общуване. Във висшите си прояви грамотното общуване се превръща в културно общуване. Ако двама души с висока култура са в диалог, неизбежно и по естествен път се стига до явлението ”общуване на култура”, особено ако разговорът се води по въпрос на науката, изкуството, спорта, образованието. Важни предпоставки, които определят културата на общуването е умението да се наблюдава партньорът, да се анализира и

отчита неговото поведение в междуличностните взаимодействия.

Втората предпоставка е умението адекватно и целенасочено да се използват средствата на невербалната комуникация. Третата предпоставка е умението на общуващите да се съобразяват един с друг с характеристиките си. Особено значение имат тези черти, които се класифицират в противоположностите:

„ доминантен-недоминантен”, „ мобилен- ригиден”, „ екстравертен-интравертен”.

2. Личност и поведение, основни понятия, личностна активност. Регулация и саморегулация на личността.

Личност – човекът като член на обществото, общуващ с другите хора; личността е конкретният човек с цялото му многообразие от социални и психически особености и свойства.

Основни понятия за личността:

Индивид – всеки отделен човек с всички негови особености в системата на обществените отношения и на социалната група, в която се труди и живее.

Индивидуалност – принадлежащите само на един човек черти и особености, тоест онова съчетание на психически особености, с които един човек се отличава от другите.

Социалнопсихологически явления на личността са:

Социализация – процес на приобщаване на индивида към обществото и неговите норми; тя е зависима от възрастта и от професията на индивида.

Индивидуализация (персонализация) – процес на осъществяване и на представяне на себе си в дейността, в другите хора, в социалните явления; зависи от възрастта и от професията на индивида, от обществените условия и комуникативните средства.

Социална идентификация – процес, при който една личност съзнателно се уподобява с друга личност или с нещо друго с оглед да прилича на тях.

Социална диференциация – процес на отделяне на другите хора с цел да бъде различен от тях; тя също зависи от възрастта, професия, принадлежност към определена социална група.

Изследвания показват, че при подрастващите спортисти силата на идентификация намалява с възрастта, а силата на диференциация се увеличава; при 16-17 годишните двата процеса са балансирани.

Социална роля – всеки човек заема определено социално положение в групата.

Когато то е свързано със спазване и изпълняване на точно определени права и задължения, се превръща в социална роля.

Престиж – социалнопсихологическо явление на личността, образувано от съотношенията между социални дадености на индивида и ценностната система на обществото.

Авторитет – от латинския си корен означава власт, воля, влияние. В рамките на междуиндивидуалните отношения авторитетът е влиянието на един човек върху другите хора, възможността с определени качества и при дадени обстоятелства да се въздейства върху околната социална среда. Със социалната роля личността получава авторитет , а със своите собствени качества го поддържа или уронва.

не се е проявил, говорим за преносимост на авторитета.

3. Основни свойства на личността, способности -понятие и структура.

Основни свойства на личността. Теории на структурата на личността. Активност на личността.

Способности- понятие и структура. Връзка на способностите със: склонност, пригодност, надареност, талант, гениалност.

Темперамент- класификация и характеристика.

Характер- понятия и структура.

Личността е обществено-историческа категория. Обществената и същност и социални функции са основни нейни особености. Затова личността е обект на изучаване на обществените науки.

Личността усвоява социалния опит посредством познавателната и практическата си дейност, в която се формират отношенията и.

Активността на личността се проявява в мотивите на поведението и, в нагласата и начините на действие. Личността е съзнателен индивид и не може да се разбере обществената и роля, без да се анализира нейната психология- мотиви, способности, характер.

Проблемът на структурата на личността е централен в психологията. Тя е многообразно, своеобразно, сложно явление. В структурата на личността влизат жизнено важни нейни свойства, които осигуряват дейността на човека като член на обществото.

Темперамент- от латински значи смес, съответствие. Индивидуални свойства на психиката на човека. Едни и същи свойства на темперамента се проявяват по един и същи начин при определени дейности. Свойствата на темперамента са устойчиви и постоянни. Типовете темперамент са четири:

- сангвиник

- холерик

- флегматик

- меланхолик

Сангвиник- човек с весел характер; флегматик- хладнокръвен; меланхолик- с мрачен характер;

холерик- избухлив;

Характер - от гръцки значи изображение, отпечатък. Характера е стилът на поведение на човека в социалната среда. Представлява сложна система от основни свойства на личността.

Характер - съвкупност от устойчиви, индивидуални особености на личността,

проявяващи се в дейността и общуването, обуславящи типичните за организма способности на поведение.

4.БАРИЕРИ В ОБЩУВАНЕТО

Хора разни... Характери също... Всеки се ражда на този свят с определено наследство и впоследствие доразвива различни качества. Всеки един човек носи в себе си и доброто – чувството за толерантност, и способността да общува с хората около него, без да се бои от нищо, без да изгражда бариери в самата обмяна на информация, в самата комуникация, в самото общуване.

Толерантността и общуването между хората, независимо дали те си приличат или не, трябва да вървят ръка за ръка. Общуването всъщност е поддържането на някаква връзка, разговор, допир до личността и същността на другия. Толерантността идва в следствие от това общуване между хората. Тя е тази готовност и способност на човека да зачита и уважава другите мнения, възгледи, начини на мислене и преценки различни от неговото. Толерантността и общуването са по-разпространени сред по-образованите хора, защото образованието е упражнение в намиране на различия. Образованият човек умее да общува и да бъде толерантен спрямо другите, ценейки различното в тях.

Различията между хората са толкова много по отношение на националност, религия, социална принадлежност, раса-цвет. Оглеждайки се в този свят на бедност, немотия и страх да излезеш навън за да не те ограбят, пребият или даже да те гръмнат на следващата пряка, тогава тези различия са най-малкото което може да ни притеснява. В доброто старо време...Човек за човека е бил брат, а не враг, само защото е различен. Хората, живеейки по-спокойно и по-сигурно са имали търпението, а и желанието да общуват и да бъдат по-толерантни и търпеливи към себеподобните си. Изнервяното, днешно време е причината все по-малко да се интересуваме от чувствата, нуждите и проблемите на околните. Вгълбени и погълнати от собствените си мисли и битувизми ние забравяме да бъдем добри, да общуваме, да бъдем толерантни. А колко малко му трябва на човек? Една добра дума, минута внимание, проявено разбиране! Не даваме много, а отключваме добрината, благостта и усмивката на околните.

Лошото е, че днес, ние хората наистина сме забравили, че трябва да общуваме по между си и да си помагаме. Ако разгледаме живота по света ще видим, че човек потопен в ежедневието си се сблъсква с редица бюрократични и междуличностни проблеми и в

крайна сметка се отчайва от баналността и еднообразието на съществуването си, и се настройва враждебно към околните. Така толерантността за него остава на заден план, започва да открива недостатъци и различия в другите хора. Забравя какво е да бъдеш толерантен към другите, да проявяваш добри чувства и емоции, да гледаш смело напред и да обръщаш повече внимание на стойностното в живота.

Дори най-силната връзка родител-дете, в днешно време е страшно разхлабена, защото двете страни са различни, като двете страни на медал, от различни времена и различни поколения. Къде отиде времето когато майката или съответно бащата бяха най-добрият приятел на детето си?! Къде е отишло общуването, къде се е загубила връзката и защо трябва различията в характерите и начина на мислене да спират едно общуване в семейството. Нека не се боим от различията! Съзрявайки толерантността в съзнанието си, да разберем, че всеки си има свой начин на виждане и общувайки, да се опитаме да изгладим тези различия по между си. Друг вид общуване в което можем да открием както много различия, така и толерантност е приятелството. В едни такива отношения между различни характери, различни начини на мислене и различни становища, не бива да забравяме че както самият Аз, така и Другият е прав по свой собствен начин. Тук начина по който можем да общуваме цивилизовано и да изгладим възникналите различия, е да бъдем толерантни, защото какво друго, ако освен разбирателството, взаимното уважение и обич не крепят приятелството!

Трябва да се научим да общуваме с нашите родители, с приятелите си, с хората, били те от друга раса, социална принадлежност или друга националност и общувайки с тях да се опитаме да притъпим тези уж непреодолими различия. А всъщност, кое е различното?! Ами нали всеки един човек спи, храни се, разхожда се, ходи на работа, използва автобуса... независимо от това дали е беден или богат, независимо дали е бял или черен! Общуване и толерантност – това са двете ключови думи чрез които ще можем да преодолеем и да не се боим от различията по между си!

На къде е тръгнал светът? До къде ще стигне човечеството в резултат на негативните си действия и помисли? Необходимо ли е да се самоунищожаваме, посредством някакви различия и предразсъдъци? А толкова малко ни трябва за да живеем в сговор! Просто да бъдем добри! Да бъдем толерантни! Да общуваме! Да проявяваме разбиране и човечност към другите! Да не се боим от различията! Да имаме волята да правим компромиси! Да предаваме доброто нататък! Мислите, ценностите, вярванията, емоциите с които преживяваме своето присъствие в другия се превръщат в бариери за общуването.

